

Nieuwsbrief ERF Updates

Nummer 2, 2022

Redactie: mr. F.M.H. Hoens.

INHOUDSOPGAVE

Hof

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2021:11873](#) 28-12-2021

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2021:11875](#) 28-12-2021

[Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2021:3852](#) 14-12-2021

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2021:9679](#) 14-10-2021

Rechtbank

[Rechtbank Rotterdam, ECLI:NL:RBROT:2022:62](#) 05-01-2022

[Rechtbank Gelderland, ECLI:NL:RBGEL:2021:7013](#) 17-12-2021

[Rechtbank Limburg, ECLI:NL:RBLIM:2021:9726](#) 15-12-2021

[Rechtbank Midden-Nederland, ECLI:NL:RBMNE:2021:6151](#) 15-12-2021

[Rechtbank Noord-Holland, ECLI:NL:RBNHO:2021:11864](#) 09-12-2021

[Rechtbank Noord-Holland, ECLI:NL:RBNHO:2021:11862](#) 08-12-2021

RECHTSPRAAK

***Erfgenaam procedeert tevergeefs tegen executeur. Executeur is
privatief procesbevoegd.***

Erflater heeft X tot enig erfgenaam benoemd. Y is executeur en tevens legataris van een effectenportefeuille.

X vordert een verklaring voor recht dat de effectenportefeuille niet aan Y is gelegateerd maar aan X toekomt. X vordert ook dat Y wordt bevolen om op straffe van een dwangsom over te gaan tot afwikkeling van de nalatenschap.

De rechtbank verklaart X in beide vorderingen niet-ontvankelijk.

De executeur is met uitsluiting van de erfgenamen beheersbevoegdheid (art. 4:145 lid 2 BW). Een erfgenaam is gedurende het beheer van de executeur in beginsel beschikkingsonbevoegd, waaronder ook onbevoegd om zelfstandig in rechte op te treden. Een bepaling van dezelfde strekking is ook in het testament opgenomen.

Gezien de wetsgeschiedenis is het doel van artikel 4:145 BW dat een executeur slagvaardig op kan treden zonder daarbij door een erfgenaam te worden gehinderd. Indien een erfgenaam wel bevoegd zou zijn als eiser of als gedaagde in rechte op te treden zou aan dat doel voorbij worden gegaan.

De door X gestelde vraag hoe artikel 4:145 lid 2 BW in de praktijk gestalte zou moeten krijgen – omdat strikt genomen Y dan als executeur namens X als enig erfgenaam tegen zichzelf als executeur zou moeten procederen – maakt dit oordeel niet anders. X heeft als erfgenaam geen procesbevoegdheid en kan aldus niet in haar vorderingen worden ontvangen.

Instantie: Rechtbank Rotterdam

Datum uitspraak: 05-01-2022

ECLI: ECLI:NL:RBROT:2022:62

Zaaknummer: 619546 HA ZA 21-488

Rechters: C. van Steenderen-Koornneef

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Toepasselijkheid van het fixatiebeginsel op de vereffening van een nalatenschap. Beschikking na prejudiciële antwoorden Hoge Raad.

Vader en moeder zijn achtereenvolgens overleden. De (klein)kinderen zijn erfgenamen van moeder. In haar (beneficiair aanvaarde) nalatenschap is een professionele vereffenaar benoemd. Deze heeft een boedelbeschrijving, tevens uitdelingslijst, ter inzage gelegd bij de kantonrechter. In de lijst is geen rekening gehouden met de rente over de door moeder aan de (klein)kinderen schuldig gebleven vaderlijke erfdelen vanaf de benoeming van de vereffenaar. Zulks vanwege de mogelijk overeenkomstige toepasselijkheid van het fixatiebeginsel (art. 128 Fw), aldus de vereffenaar.

Twee (beneficiaire) erfgenamen komen in verzet tegen de uitdelingslijst (art. 4:218 lid 3 BW), in het bijzonder op het punt van de renteschulden. Op grond van vaders testament moet de rente berekend worden tot de uitbetaling van de erfdelen. Volgens deze erfgenamen is artikel 128 Fw niet van overeenkomstige toepassing en loopt de rente door tijdens de vereffening. Zij verwijzen naar ECLI:NL:RBNNE:2017:3158 (ERF 2017-0178).

De kantonrechter stelde de volgende prejudiciële vragen aan de Hoge Raad:

- (1) Moet artikel 4:218 lid 5 BW aldus worden uitgelegd dat het in artikel 128 Fw neergelegde fixatiebeginsel van overeenkomstige toepassing is op de vereffening van een nalatenschap?
- (2) Indien de vorige vraag bevestigend wordt beantwoord: dient daarbij onderscheid gemaakt te worden tussen de zogenoemde 'zware' en de 'lichte' vereffening? Met andere woorden, is het fixatiebeginsel ook van toepassing op erfgenamen-vereffenaars op wie de verplichtingen omschreven in artikel 4:218 BW niet rusten? Zo ja, met ingang van welke datum moeten de rentevorderingen in dat geval worden gefixeerd?
- (3) Indien de vraag ontkennend wordt beantwoord: dienen de rentevorderingen zowel bij een positief als bij een negatief saldo van de nalatenschap op de uitdelingslijst te worden opgenomen? Indien deze alleen bij voldoende baten op de uitdelingslijst moeten worden geplaatst, zijn er algemene richtlijnen te geven wanneer sprake is van voldoende baten

(rekening houdend met bijvoorbeeld oplopende rente en vereffeningskosten)?

De Hoge Raad beantwoordde in ECLI:NL:HR:2021:1272 (ERF 2021-0278) de eerste prejudiciële vraag ontkennend. De tweede vraag behoefde daardoor geen beantwoording.

De Hoge Raad beantwoordde de derde vraag als volgt: Op de uitdelingslijst behoeven vorderingen ter zake van na het opvallen van de nalatenschap lopende rente, evenals geldt voor andere vorderingen, slechts batig gerangschikt te worden opgenomen voor zover zij kunnen worden voldaan uit het na de vereffening resterende, uit de rekening en verantwoording blijken, saldo van de nalatenschap. Deze rentevorderingen komen in aanmerking voor opneming op de uitdelingslijst, maar pas na de als boedelkosten aan te merken vereffeningskosten. Tot deze vereffeningskosten behoort het loon dat op de voet van artikel 4:206 lid 3 BW vol[olr het opmaken van de uitdelingslijst door de kantonrechter wordt vastgesteld.

De kantonrechter verklaart het verzet ten aanzien van de rente gegrond, gelet op wat de Hoge Raad heeft overwogen. Dit betekent dat de rente over de vaderlijke erfdelen (vorderingen op de nalatenschap van moeder) moet worden opgenomen op de uitdelingslijst na de als boedelkosten aan te merken vereffeningskosten waaronder het door de kantonrechter vastgestelde loon van de vereffenaar.

Instantie: Rechtbank Noord-Holland

Datum uitspraak: 09-12-2021

ECLI: ECLI:NL:RBNHO:2021:11864

Zaaknummer: 8674876 / EJ VERZ 20-213 en 8675941 / EJ VERZ 20-214

Rechters: M.C. van Rijn

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Wilsbekwaamheid testateur. Twee tegengestelde medische verklaringen. Verklaring notaris krijgt veel gewicht.

Tante overlijdt in 2020. In 2017 heeft zij haar testament uit 2013 gewijzigd en X tot enig erfgenaam benoemd. Kort daarvoor heeft een specialist ouderengeneeskunde tante daartoe voldoende wilsbekwaam beoordeeld. In 2016 was een andere medicus nog tot een tegengestelde conclusie gekomen. Zeven neven en nichten van tante stellen dat tante in 2017 wilsonbekwaam was en dat zij erven op grond van het testament uit 2013.

De rechtbank benoemt de testeervrijheid als uitgangspunt. Dat houdt verband met het recht op het ongestoorde genot van iemands eigendom (art. 1 EP EVRM). De testeervrijheid komt grote waarde toe. Dat betekent dat niet te snel (achteraf) mag worden aangenomen dat voldaan is aan de vereisten van artikel 3:34 BW.

Het mentorschap en de bewindvoering over tante sinds 2013 duiden op zichzelf nog niet op wilsonbekwaamheid. Voor de diagnose dementie in 2014 geldt hetzelfde. De testamentswijziging in 2017 was niet complex om te begrijpen, ook al heeft iemand enige geestelijke beperkingen. De medische verklaring uit 2016 vindt de rechtbank niet duidelijk onderbouwd.

Daar komt bij dat de verklaring uit 2016 ook niet overeenkomt met de inschatting van de instrumenterend notaris aan wie in dit verband ook de nodige deskundigheid mag worden toegeschreven. De notaris heeft een centrale rol bij de beoordeling van wilsbekwaamheid van een testateur. De notaris had zelf geen gerede twijfel over de wilsbekwaamheid van tante en had volgens het Stappenplan Beoordeling Wilsbekwaamheid daarom niet eens onderzoek hoeven laten doen. Enkel omdat een nicht twijfels had, heeft de notaris in 2016 de medische verklaring laten opstellen, die de notaris vervolgens zelf onbegrijpelijk vond. Daarop heeft de notaris het raadzaam geacht het dossier enige tijd te laten rusten om vervolgens in 2017 een andere specialist opnieuw onderzoek te laten doen. Aan de verklaring van de notaris moet veel gewicht worden toegekend (zie ook: ECLI:NL:GHDHA:2021:1340). Met deze verklaring en de medische verklaring uit 2017 heeft X de beweerde wilsonbekwaamheid grondig gemotiveerd betwist. Ook was tante gedurende een langere

periode consistent in haar wens om haar testament te wijzigen. Volgens de rechtbank was tante in 2017 niet wilsonbekwaam.

De rechtbank acht de neven en nichten aansprakelijk jegens X voor de door hen onder X onrechtmatig gelegde (en inmiddels opgeheven) beslagen. De schade zal in een schadestaatprocedure worden begroot.

De rechtbank acht de neven en nichten niet schadeplichtig jegens X wegens misbruik van procesrecht. Wel veroordeelt de rechtbank de neven en nichten in de proceskosten, omdat zij zonder een poging tot overleg beslag hebben gelegd en X bijna rauwelijks hebben gedagvaard.

Instantie: Rechtbank Noord-Holland

Datum uitspraak: 08-12-2021

ECLI: ECLI:NL:RBNHO:2021:11862

Zaaknummer: C/15/311258 / HA ZA 20-786

Rechters: A.C. Haverkate

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Zus van erflater handelt niet onrechtmatig en is niet schadeplichtig.

Erflater laat zijn broer Z, zus Y en vier neven en nichten als versterferfgenamen achter. Y en Z hebben kort voor erflaters overlijden het bewind gevoerd over zijn vermogen en waren gemachtigd om over diens bankrekeningen te beschikken. Tot de nalatenschap behoort een Duitse bankrekening waarop bij overlijden ruim 385.000 euro staat. Een dag voor erflaters overlijden heeft broer Z van deze bankrekening 100.000 euro opgenomen, een dag na het overlijden nog eens 380.000 euro. Een jaar later heeft zus Y het restantbedrag van ruim 5.000 euro opgenomen. Enige jaren na het overlijden van erflater heeft zus Y een bedrag in contanten ad 57.900 euro overhandigd aan de door de rechtbank benoemde vereffenaar. Deze bedragen zijn mede afkomstig uit een Duitse kluis. Broer Z is in 2013, na erflater, overleden. Zijn echtgenote X is zijn enige (beneficiaire) erfgenaam. Ook zus Y is inmiddels overleden.

In deze nalatenschap zijn diverse procedures gevoerd, onder meer over het verbeuren door broer Z en zus Y van hun aandelen in de banktegoeden/contanten (ERF 2022-0022).

Los daarvan heeft de rechtbank in eerste aanleg (op vordering van de vereffenaars) geoordeeld dat de broer Z (en daarmee diens echtgenote X) alsmede zus Y door genoemde onttrekkingen (en het verbergen en verzwijgen daarvan) in gezamenlijkheid onrechtmatig hebben gehandeld jegens de nalatenschap van erflater. Broer Z (en echtgenote X) alsmede zus Y zijn hoofdelijk aansprakelijk voor de schade die daaruit is ontstaan. Broer Z en zus Y zijn deswege verplicht tot vergoeding van de door die onttrekkingen geleden schade (ECLI:NL:RBOVE:2019:671). Door diens overlijden maakt die betalingsverplichting deel uit van de nalatenschap van broer Z en daarmee tot het vermogen van diens enige erfgenaam echtgenote X. Echtgenote X weert haar aansprakelijkheid tevergeefs af door zich te beroepen op haar beneficiaire aanvaarding van de nalatenschap van broer Z. Onverlet de door de beneficiaire aanvaarding beperkte(re) verhaalsmogelijkheden (art. 4:184 lid 2 onder a BW) is echtgenote X aansprakelijk als erfgename (art. 4:182 lid 2 BW) en als weduwe van haar echtgenoot (art. 1:102 BW) (ECLI:NL:GHARL:2021:2517).

De erfgenaam van de inmiddels ook overleden zus Y gaat in beroep tegen de veroordeling tot schadevergoeding. Het hof stelt dat niet is komen vast te staan dat zus Y wist van de door

broer Z gedane geldopnames kort vóór en ná het overlijden (resp. 100.000 en 380.000 euro). Ook wist zus Y niet dat broer Z die bedragen niet zou betrekken in de verdeling van de nalatenschap tussen de erfgenamen. Ter zake van de 57.900 euro oordeelt het hof dat er weliswaar enige tijd is verstreken tussen het ophalen van de gelden en de afgifte daarvan aan de vereffenaars, maar dat (alleen) rechtvaardigt niet de conclusie dat zij onrechtmatig heeft gehandeld. De erfgenaam van zus Y is niet verplicht om de schade te vergoeden. Het hof vernietigt het vonnis van de rechtbank, maar alleen voor zover zus Y daarin is veroordeeld tot betaling aan de vereffenaars van de schadevergoeding.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 28-12-2021

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2021:11875

Zaaknummer: 200.272.186

Rechters: R.A. Dozy, J.H. Lieber en M.L. van der Bel

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Erfgenaam verbeurt verzwegen contanten in Duitse kluis.

Erflater laat zijn broer Z, zus Y en vier neven en nichten als versterferfgenamen achter. Y en Z hebben kort voor erflaters overlijden het bewind gevoerd over zijn vermogen en waren gemachtigd om over diens bankrekeningen te beschikken. Tot de nalatenschap behoort een Duitse bankrekening waarop bij overlijden ruim 385.000 euro staat. Een dag voor erflaters overlijden heeft broer Z van deze bankrekening 100.000 euro opgenomen, een dag na het overlijden nog eens 380.000 euro. Een jaar later heeft zus Y het restantbedrag van ruim 5.000 euro opgenomen. Enige jaren na het overlijden van erflater heeft zus Y een bedrag in contanten ad 57.900 euro overhandigd aan de door de rechtbank benoemde vereffenaar. Deze bedragen zijn mede afkomstig uit een Duitse kluis. Broer Z is in 2013, na erflater, overleden. Zijn echtgenote X is zijn enige (beneficiaire) erfgenaam. Ook zus Y is inmiddels overleden.

In deze nalatenschap zijn diverse procedures gevoerd, onder meer over schadeplichtigheid van Y en Z uit hoofde van onrechtmatig handelen (ERF 2022-0023).

Los daarvan heeft de rechtbank in eerste aanleg geoordeeld dat de broer Z (en daarmee diens echtgenote X) en zus Y hun aandeel in de hiervoor genoemde bedragen/tegoeden door opzettelijke verzwijging hebben verbeurd (art. 3:194 lid 2 BW) aan de andere erfgenamen (ECLI:NL:RBOVE:2019:672). Dit oordeel werd bevestigd in het door echtgenote X ingestelde beroep (ECLI:NL:GHARL:2021:2516). In het door de neven en nichten ingestelde (incidenteel) beroep geeft het hof aan dat dit oordeel niet verandert door de stelling van X dat de € 100.000 niet tot de nalatenschap van erflater behoort. Ook als dit juist zou zijn, laat dit onverlet dat haar echtgenoot Z dit bedrag wel had behoren op te geven aan de erfgenamen met de motivering/uitleg dat het 'zijn' geld zou zijn. Ook ten aanzien van de door Y overhandigde contanten ad 57.900 euro bevestigt het hof dat echtgenote X haar aandeel in dit bedrag heeft verbeurd. Zij wist dat dit bedrag tot de nalatenschap van erflater behoorde en heeft daarover gezwegen toen spreken voor haar hierover geboden was. Per saldo verbeurt echtgenote X (als opvolger onder algemene titel van haar echtgenoot Z) niet alleen haar aandeel in de saldi op de bankrekeningen en de tegoeden in een kluis, maar ook haar aandeel in de op vordering van de vereffenaars toegewezen schadevergoedingsvordering (ECLI:NL:GHARL:2021:2517) ter zake van de onrechtmatig onttrokken gelden.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 28-12-2021

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2021:11873

Zaaknummer: 200.272.126

Rechters: J.H. Lieber, R.A. Dozy en M.L. van der Bel

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Verzoek tot toekennen vereffenaarsbevoegdheden om vordering tegen medevereffenaars in te stellen, afgewezen.

Erflater laat vier afstammelingen achter die bij plaatsvervulling erven. Na beneficiaire aanvaarding zijn zij gezamenlijk vereffenaar. Twee van hen stellen dat de nalatenschap een vordering heeft op een mede-erfgenaam/vereffenaar. Zij verzoeken de kantonrechter om hun de bevoegdheid te verlenen om namens de nalatenschap tegen die mede-erfgenaam/vereffenaar een rechtsvordering in te stellen (art. 4:198 BW). De kantonrechter constateert dat de wettelijke vereffening niet is gestart, laat staan afgerond en dat het geschil ziet op de samenstelling van de nalatenschap. Artikel 4:198 BW is een verbijzondering van artikel 3:171 BW. Dit laatste artikel ziet in beginsel slechts op vorderingen en verzoeken ten behoeve van de gemeenschap tegen derden en in beginsel niet op die ten behoeve van de gemeenschap tegen een deelgenoot (HR 6 april 2018, ECLI:NL:HR:2018:535). Toegepast op artikel 4:198 BW betekent dit dat ook artikel 4:184 BW slechts als grondslag kan dienen indien sprake is van een vordering van de nalatenschap op (uitsluitend) derden. De kantonrechter ziet daarom thans geen aanleiding om op grond van artikel 4:198 BW de bevoegdheden van de vereffenaars anders te verdelen. Er moet eerst worden vereffend alvorens de vordering tegen de andere deelgenoot bij de verdeling van de nalatenschap/gemeenschap aan bod kan komen (art. 3:184 BW en art. 3:185 BW, HR 8 september 2000, ECLI:NL:HR:2000:AA7043). Derhalve horen ook betwiste vorderingen thuis op de lijst van artikel 4:214 lid 5 BW en kunnen zij als pro memorie post worden opgenomen op de boedelbeschrijving van artikel 4:211 lid 3 BW. De verplichte ondertekening van beide stukken door de vereffenaars houdt niet in dat die vorderingen worden erkend, mits maar duidelijk wordt aangegeven dat en welke vordering wordt betwist.

Als partijen niet tot een vergelijk komen over de betwiste vorderingen, zoals in casu die van de nalatenschap op een deelgenoot, staat het ieder van de deelgenoten vrij verdeling te vorderen bij de rechtbank. In die procedure worden dan de eventuele aanspraken vastgesteld.

Instantie: Rechtbank Gelderland

Datum uitspraak: 17-12-2021

ECLI: ECLI:NL:RBGEL:2021:7013

Zaaknummer: 9495686 EZ VERZ 21 - 461

Rechters: M.M.K.J. Steketee

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Notaris mocht executele niet aanvaarden.

Erflaatster heeft in haar testament notaris X tot executeur en afwikkelingsbewindvoerder benoemd. Nog voordat X na het overlijden van erflaatster deze functie heeft aanvaard, schorst de kantonrechter – op verzoek van erfgenaam Z – X als executeur. Grond daarvoor was mede het feit dat de erfgenaam de nalatenschap heeft aanvaard onder het voorrecht van boedelbeschrijving, hetgeen betekent dat de nalatenschap moet worden vereffend. Gedurende de schorsing passeert notaris Y een akte waarin X de benoeming aanvaardt en gelijktijdig door X een opvolger wordt benoemd. Vervolgens ontslaat de kantonrechter X als executeur en afwikkelingsbewindvoerder. In ERF 2021-0335 (ECLI:NL:GHAMS:2021:3034) bleek dat aan notaris Y die de aanvaardingsakte had gepasseerd de maatregel van berisping is opgelegd wegens het willens en wetens meewerken aan het handelen in strijd met een rechterlijke uitspraak.

Erfgenaam Z dient ook een klacht in tegen (de inmiddels oud-)notaris X. Volgens klagster handelde X onzorgvuldig door de eindbeschikking inzake de schorsing niet af te wachten en tijdens de schorsing de executele te aanvaarden. Het hof volgt het oordeel van de kamer dat geen sprake was van een (acute) noodzaak tot beheer van de nalatenschap of van gegronde vrees dat de nalatenschap langere tijd onbeheerd zou blijven. Zo de notaris zich daarover terecht zorgen mocht maken, dan had deze het Openbaar Ministerie kunnen attenderen op de noodzaak van de benoeming van een vereffenaar.

Aan het contact tussen notaris X en het kantongerecht over het voornemen tot aanvaarding van de executele kon notaris X niet het vertrouwen ontnemen dat hij ondanks zijn schorsing als executeur toch als executeur mocht handelen. Het – zonder noodzaak – negeren van een rechterlijke beslissing valt de notaris tuchtrechtelijk zwaar aan te rekenen. Aangezien de notaris reeds uit zijn ambt is ontzet, volgt een berisping en een boete.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 14-12-2021

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2021:3852

Zaaknummer: 200.289.227/o1 NOT

Rechters: A.R. Sturhoofd, J.H. Lieber en J.L.G.M. Mertens

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Digitale accounts van erflater. Microsoft moet erfgenamen en executeur toegang verlenen tot digitale gegevens tot overlijden.

Erflater laat in 2017 zijn drie kinderen als enige erfgenamen achter. De erfgenamen en de executeur vorderen van Microsoft toegang tot erflaters Hotmailaccount, althans afgifte van (een kopie van) de volledige inhoud daarvan. Zij beroepen zich op de saisine (art. 4:182 BW, art. 3:8 BW, art. 3:83 BW) en hebben de gegevens nodig om de rechten en plichten met betrekking tot erflaters bedrijf en in privé te kennen voor de vereffening van de nalatenschap. Erflater en Microsoft zijn voor het geval van overlijden niet meer overeengekomen dan dat bij het inactief blijven van het gebruik van het account, dit na twee jaar wordt gesloten.

Volgens Microsoft is de inhoud van het account – digitale gegevens – geen vermogensrecht waarop de saisine van toepassing is en laat de AVG niet toe dat Microsoft als verwerkingsverantwoordelijke toegang verleent.

De kantonrechter acht zich bevoegd op grond van artikel 17 Brussel I bis (woonplaats consument) en past het Nederlandse recht toe op grond van artikel 6 lid 2 Rome I.

De goederen en schulden van erflater zijn automatisch overgegaan op zijn erfgenamen (art. 4:182 BW). Onduidelijk is echter of digitale data als goederen kunnen worden aangemerkt. In de literatuur lijkt als heersend standpunt te gelden dat digitale data niet als zaken in de zin van artikel 3:2 BW kunnen worden beschouwd, terwijl de eventuele vermogensrechtelijke status van digitale data evenmin helder is uitgekristalliseerd. Alles wat geheel goed is en geen schuld, kan dus niet vererven. Een beroep op vererfbare vermogensbestanddelen kan dan ook voor digitale data vooralsnog niet, zonder dat daarvoor door de wetgever nadere regels zijn ontwikkeld, worden aanvaard (zie het rapport van april 2021 'Data na de dood – juridische aspecten van digitale nalatenschappen').

De erfgenamen hebben echter recht op toegang tot het e-mailaccount op grond van de overeenkomst tussen erflater en Microsoft (art. 6:249 BW) en derhalve ook tot de informatie die aldus kan worden aangetroffen. Het ter beschikking stellen van het e-mailaccount is immers de kenmerkende prestatie waartoe de e-mailprovider zich heeft verplicht. De

erfgenamen beschikken echter niet over de inloggegevens. Of Microsoft verplicht is deze alsnog te verstrekken aan de erfgenamen hangt af van alle omstandigheden van het geval: het belang van erfgenamen enerzijds bij afgifte en het belang van Microsoft anderzijds bij het weigeren daarvan.

De kantonrechter passeert het beroep van Microsoft op de AVG, nu het regime van de AVG uitsluitend ziet op persoonsgegevens van levende personen. Naar huidig recht lijkt dan ook een lacune te bestaan in de bescherming van persoonlijke gegevens na de dood. Nu Microsoft noch erflater ten tijde van het sluiten van de gebruiksovereenkomst deze lacune heeft opgevuld en ook de wetgever daarin niet heeft voorzien, moet een beroep of afgeleid beroep op de AVG vooralsnog worden afgewezen.

Het belang van de erfgenamen en de executeur is voldoende aannemelijk gemaakt en weegt zwaarder dan het belang van Microsoft, aldus de kantonrechter. De afgifte van de inhoud van het account kan volgens de kantonrechter worden beperkt tot de datum van overlijden, ter bescherming van de persoonsgegevens na het overlijden.

Instantie: Rechtbank Midden-Nederland

Datum uitspraak: 15-12-2021

ECLI: ECLI:NL:RBMNE:2021:6151

Zaaknummer: 9253337 MC EXPL 21-3619 BmR/842

Rechters: R.M. Berendsen

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Mondelinge schenking en notariële levering. Schenker moet misbruik van omstandigheden bewijzen.

X heeft in 2017 en 2018 twee woningen mondeling geschonken en vervolgens notarieel geleverd aan de drie kinderen van zijn informele partner (Y), die een deel van de week bij X inwoonde. De ene woning werd bewoond door de dochter van X, de andere woning door Y en haar echtgenoot. Nadat de relatie tussen X en Y is geëindigd, wil X de schenkingsovereenkomsten vernietigen wegens misbruik van omstandigheden (art. 7:176 BW).

Ten eerste is in geschil welke partij het misbruik van omstandigheden moet bewijzen. De drie kinderen beroepen zich op de van artikel 150 Rv afwijkende bewijslastverdeling in artikel 7:176 BW. Dat leidt tot de vraag of de schenking heeft plaatsgevonden bij notariële akte.

De rechtbank oordeelt dat het, om omkering van de bewijslast te voorkomen, voldoende is dat een notariële akte van de schenking is opgemaakt. Niet nodig is dat de schenking zelf bij notariële akte tot stand komt (vgl. ook Asser/Perrick, deel 4, 2021/278). Dit betekent dat de in artikel 7:176 BW neergelegde omkeringsregel in dit geval niet toepasselijk is. De bewijslast rust op X als schenker conform artikel 150 Rv. Uit de eisen van redelijkheid en billijkheid vloeit in dit geval geen andere bewijslastverdeling voort.

Volgens X hebben de kinderen misbruik gemaakt van de afhankelijkheidsrelatie tussen X en Y en hebben zij met Y een wig gedreven tussen X en zijn eigen kinderen. X heeft het gestelde misbruik (art. 3:44 lid 4 BW) volgens de rechtbank onvoldoende onderbouwd en wijst de vordering tot vernietiging af. De rechtbank stelt daarbij vast dat de notaris geen aanleiding heeft gezien de leveringsakten niet te verlijden, terwijl van de notaris mag worden verwacht dat hij zijn medewerking weigert als hij er in gemoede van overtuigd is dat zich een geval van misbruik van omstandigheden voordoet. Dit geldt ook als van een reeds uitgevoerde schenking alsnog een notariële akte wordt opgemaakt.

Ook het beroep van X op artikel 7:184 lid 1 sub b BW wijst de rechtbank af. X heeft onvoldoende onderbouwd dat een van de begiftigden opzettelijk een misdrijf jegens X heeft gepleegd door X op te zadelen met huurders die hennepplantages in de panden van X hebben

geplaatst.

Instantie: Rechtbank Limburg

Datum uitspraak: 15-12-2021

ECLI: ECLI:NL:RBLIM:2021:9726

Zaaknummer: C/03/285156 / HA ZA 20-584

Rechters: V.E.J. Noelmans

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Schenkingsmachtigingen tijdens erflaters leven. Erfgenaam niet-ontvankelijk in verzoek tot vernietiging. Geen belanghebbende.

Erflater overlijdt in 2020. Erflater heeft in 2008 X tot enig erfgenaam en executeur benoemd. De curator van erflater heeft in de jaren 2013 tot 2020 met machtiging van de kantonrechter namens erflater schenkingen verricht aan erflaters broers en zuster. X neemt daarvan kennis na erflaters overlijden en verzoekt vernietiging van de schenkingsmachtigingen.

X meent sinds 2008 belanghebbende te zijn in de zin van artikel 798 Rv en ernstig benadeeld te zijn door de schenkingen. Het hof verklaart X niet-ontvankelijk. X was tot aan het overlijden van erflater geen belanghebbende in de machtigingprocedures. X kan niet alsnog hoger beroep instellen tegen uitspraken, waartoe die mogelijkheid voor X destijds ook niet bestond.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 14-10-2021

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2021:9679

Zaaknummer: 200.286.137

Rechters: R. Feunekes, E. de Boer en D.J.I. Kroezen

Wetsartikelen: